

"Alâ-yı illiyyîn" ile "esfel-i safilîn" mertebelerini açıklar mısınız? Bunları manevi makamlar olarak mı anlamalıyız?

Âlâ-yı illiyyîn, “**yücelerin yücesi**, yüksek mertebelerin en üstünü” demektir. Bu ifade, öncelikle, cennetteki en yüksek saadet menzilleri ve en ileri mükâfat mertebeleri olarak anlaşılmalı birlikte, insan o makamlara bu dünyada liyakat kazanmaktadır. Bu yönüyle baktığımızda insan âlâ-yı illiyyîne bu dünyada çıkar, yüksek manevi mertebelere bu dünyada vasıl olur. Türkçemizdeki yaygın kullanılışıyla “**büyük adam**” olur.

Esfel-i safilîn de bunun zıddı olup “**aşağuların aşağısı**” demektir. Bu ifade de cehennemdeki en aşağı menzilleri ve o menzillerde görülecek en büyük azapları hatıra getirmekle birlikte, insan o azaplara bu dünyada işlediği kötü amellerin neticesinde maruz kalmaktadır. Buna göre insan; aşağı, rezil ve hayırsız bir kişi olmakla esfel-i safilîne bu dünyada düşmekte ve cehennemdeki azabını da burada hazırlamaktadır.